

PERIODE VAN HET MOBUTISME IN CONGO

Mobutu Sese Seko trok in 1965 de macht naar zich toe in Congo na een staatsgreep. Hij zou het land tot 1997 leiden, toen de rebellie onder leiding van Laurent-Désiré Kabila een einde maakte aan de dictatuur van Mobutu. Hij overleed enkele maanden later in ballingschap in Marokko aan een ziekte.

De 32 jaar «mobutisme» vertoonden elementen die we helaas ook bij veel andere dictaturen zien.

■ Personencultus

Mobutu liet een enorme hoeveelheid foto's en toespraken van hemzelf verspreiden in de media, op aanplakborden in de steden enz.... Wanneer ze verwezen naar leden van zijn regering, mochten de media alleen de functies en niet de namen vermelden, zodat ze de naam van Mobutu niet overschaduwden. Mobutu stelde ook de sportieve en de culturele wereld ten dienste van zijn uitstraling. Zo deed hij bijvoorbeeld beroep op de heel populaire zanger Franco, die de opdracht kreeg om songs te schrijven die hem ophemelden. Ook organiseerde hij – zoals men zich tot de dag van vandaag nog herinnert in Kinshasa – in 1974 een historische boksmatch tussen Mohamed Ali en George Foreman.

■ Concentratie van alle macht in de handen van Mobutu en zijn naasten

Mobutu voerde niet alleen een eenpartijstelsel in ten gunste van zijn Mouvement populaire de la révolution, maar hij zorgde er ook op een heel machiavellistische manier voor om zijn tegenstanders te neutraliseren. Van Patrice Lumumba, die in 1961 werd vermoord, maakte hij bijvoorbeeld een nationale held om op die manier mee te genieten van de sympathie van het Congolese volk voor de progressieve premier. Mobutu stond er om bekend dat hij zijn tegenstrevers omkocht met enorme sommen geld. Mobutu trok de economische macht naar zich toe door de grote ondernemingen te nationaliseren die eerder door Belgen werden gerund en door ze daarna te verdelen onder de leden van zijn gezin, zijn schoonfamilie en zijn vrienden.

■ Een nationalistisch authenticiteitsbeleid: de zaïrisering

In 1971 maakte Mobutu duidelijk dat hij zich volledig wou afkeren van het westen en de christelijke cultuur en terugkeren naar de Afrikaanse roots van Congo. De zaïrisering leidde niet alleen tot nationalisaties in de economie, maar bracht ook ingrijpende wijzigingen in de maatschappij met zich mee. Hij doopte Congo om in Zaïre en verplichtte het gebruik van nieuwe namen voor ondernemingen, straten, steden enz.... Op die manier werden alle benamingen uit de kolonisatieperiode geschrapt. De wet verplichtte de Zaïrezen zelfs om hun christelijke namen te laten schrappen en te vervangen door de namen van hun voorouders. Hij gaf daarbij zelf het voorbeeld en verving zijn geboortenaam Joseph-Désiré Mobutu door Mobutu Sese Seko Kuku Ngbendu wa Za Banga (wat betekent «hij die van gevecht naar gevecht gaat en altijd zegeviert»). Zijn onderdanen moesten ook nieuwe kledingregels respecteren: een pak dragen werd verboden en er werd een nieuwe stijl ingevoerd, de «abacost» (wat staat voor «à bas le costume», «weg met het kostuum»), waarbij de stropdas en de jas werd vervangen door een eenvoudig jasje, vaak met korte mouwen.

Door de megalomane machtsuitoefening raakten alle diensten en infrastructuren in het land in verval, werden fundamentele vrijheden (bv. vrijheid van meningsuiting) aan banden gelegd en konden Mobutu en zijn kliek zich verrijken ten koste van de ontwikkeling van het land en de verbetering van de levensomstandigheden van de bevolking.